

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 185216 20 Рев
Бања Лука, 11.02.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тађе Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља 1. Б.Б. из Б.Л., 2. В.Б. из Б.Л., 3. М.Б. из К.Д., 4. С.П. из Б.Л., и 5. Л.П. С. из Б.Л., које све заступа пуномоћник П.Б., адвокат из Б.Л., против тужених 1. Н.п. а.д. Б.Л., и 2. ОАО Н. М., кога заступају пуномоћници С.Д. и Н.В., адвокати из Б.Л., ради принудне куповине акција, в.с. 84.133,30 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља изјављеној против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 185216 20 Гж 3 од 08.06.2020. године, у сједници вијећа одржаној дана 11.02.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бања Луци број 71 0 П 185216 18 П 2 од 07.11.2019. године, одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужитеља да се обавезу тужени да, на име принудне куповине акција, као купци, са тужитељима, као продавцима, закључе уговор о продаји обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., слиједећег садржаја:

1. Продавац Б.Б. из Б.Л., са ЈМБГ ..., продаје, а тужени купују 30.000 обичних акција класе А, емитента Р.у.а.д.М., матични број ..., локалне ознаке ..., по цијени од 0,9496 КМ за једну акцију,

Обавезују се тужени Н.п. а.д. Б.Л. (у даљем тексту: првотужени) и ОАО Н.и.к.М. (у даљем тексту: друготужени) да продавцу Б.Б., на име купопродајне цијене за 30.000 акција са правом гласа емитента Р.у. а.д. М., солидарно исплате новчани износ од 28.488,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 11.01.2014. године па до исплате;

2. Продавац В.Б. из Б.Л., са ЈМБГ ... продаје, а тужени купују 21.000 обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., по цијени од 0,9496 КМ за једну акцију.

Обавезују се тужени да продавцу В.Б., на име купопродајне цијене за 21.000 акција са правом гласа емитента Р.у. а.д. М., солидарно исплате новчани износ од 19.941,60 КМ, са законском затезном каматом почев од 11.01.2014. године па до исплате;

3. Продавац М.Б. из К.Д., са ЈМБГ ..., продаје, а тужени купују 10.000 обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., по цијени од 0,9496 КМ за једну акцију.

Обавезују се тужени да продавцу М.Б., на име купопродајне цијене за 10.000 акција са правом гласа емитента Р.у. а.д. М., солидарно исплате новчани износ од 9.496,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 11.01.2014. године па до исплате;

4. Продавац С.П. из Б.Л., са ЈМБГ ..., продаје, а тужени купују 20.000 обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., по цијени од 0,9496 КМ за једну акцију.

Обавезују се тужени да продавцу С.П., на име купопродајне цијене за 20.000 акција са правом гласа емитента Р.у. а.д. М., солидарно исплате новчани износ од 18.992,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 11.01.2014. године па до исплате;

5. Продавац Л.П.С. из Б.Л., са ЈМБГ ..., продаје, а тужени купују 5.000 обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., по цијени од 0,9496 КМ за једну акцију.

Обавезују се тужени да продавцу Л.П.С., на име купопродајне цијене за 5.000 акција са правом гласа емитента Р.у. а.д. М., солидарно исплате новчани износ од 4.748,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 11.01.2014. године па до исплате,

те да се тужени обавежу да то признају и да трпе да са тужитељима закључе уговоре о продаји обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ..., власништво тужитеља, поближе горе наведено, те да се обавежу да изврше упис купљених обичних акција класе А, емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ... власништво тужитеља на своје власничке рачуне, отворене код Ц.р.х.о.в. а.д. Б.Л., а у противном ова пресуде ће у свему замијенити уговоре о продаји акција емитента Р.у. а.д. М., локалне ознаке ..., које су у власништву тужитеља и извршити упис купљених обичних акција класе А емитента Р.у. а.д. М., матични број ..., локалне ознаке ... на рачун тужених отворен код Ц.р.х.о.в. а.д. Б.Л. (став I изреке).

Обавезани су тужитељи да друготуженом надокнаде трошкове парничног поступка у износу од 7.526,24 КМ (став II изреке).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 185216 20 Гж 3 од 08.06.2020. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда је потврђена. Одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 3.071,25 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побијају тужитељи, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи.

У одговору на ревизију, друготужени предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована, док првотужени није дао одговор на ревизију.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се тужени обавежу да са сваким од њих појединачно закључе уговоре о продаји акција емитента Р.у. а.д. М., те да се обавежу на исплату купопродајне цијене, са законском затезном каматом, као и да се обавежу да изврше упис купљених акција на свој власнички рачун код Ц.р.х.о.в.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да је Б.Б. на дан 11.01.2014. године, власник редовних акција, локалне ознаке ..., у количини од 30.000 акција емитента Р.у. М. а.д. М. (у даљем тексту: емитент); да је В.Б. на дан 14.01.2014. године и на дан 27.11.2017. године власник редовних акција,

локалне ознаке ..., у количини од 21.000 акција емитента; да је М.Б. на дан 14.01.2014. године и на дан 27.11.2017. године власник редовних акција, локалне ознаке ... у количини од 10.000 акција емитента; да је С.П. на дан 11.01.2014. године власник редовних акција, локалне ознаке ..., у количини од 20.000 акција емитента; да је Л. П. С. на дан 11.01.2014. године власник редовних акција, локалне ознаке ..., у количини од 5.000 акција емитента; да су дана 10.12.2013. године тужитељи, као акционари Z.b., поднијели захтјев туженима за принудну куповину акција у основном капиталу друштва Р.у. М. а.д. М.; да су у одговору на наведени захтјев тужени навели да немају заједничко дјеловање према Р.у. М. а.д. М. и да нису у обавези да изврше откуп акција мањинских акционара; да према списку (са интернет странице бањалучке берзе, интернет странице првотуженог од .... године, изводу из судског регистра) у десет највећих акционара Р.у. М. а.д. М. улази и друготужени са 75,651467 % учешћа и првотужени са 16,274245% учешћа; да је првотужени акционарско друштво, а оснивач друштва је друготужени са 80% удјела у капиталу и акционар са 20%; да је на захтјев пуномоћника тужитеља, Министарство дало мишљење од 27.01.2014. године; да је Влада Републике Српске доставила мишљење од 09.04.2014. године Народној скупштини Републике Српске; да је Законодавни одбор Народне скупштине Републике Српске мишљењем од 30.06.2014. године, утврдио да нема потребе за аутентичним давањем тумачења члана 439. став 1. Закона о привредним друштвима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 и 82/19, у даљем тексту: ЗПД); да су тужитељи дана 05.11.2014. године, по други пут доставили првотуженом захтјев за принудну куповину акција и друготуженом (на руском језику) дана 19.11.2014. године (рок за одговор по захтјеву истекао дана 19.12.2014. године); да је рјешењем Комисије од 16.11.2012. године, првотуженом одобрено, као понудиоцу, објављивање понуда за преузимање Р.у.М. а.д. М. и исти су у обавези да понуду за преузимање објаве у року од седам дана; да је у изводу из Јединственог државног регистра правних лица од 18.06.2014. године, са преводом на српски језик, утврђено да отворено акционарско друштво Н. И. К., скраћени назив ОАО Н. са пореским идентификационим бројем ..., има сједиште у М., које правно лице је основано 23.08.2002. године и оснивачи су затворено акционарско друштво Н.Н.К., друштво са ограниченом одговорношћу И.ф.п. и државно предузеће Р.с.а. З.; да је у неконсолидованом финансијском извјештају за годину која се завршава 31.12.2012. године и извјештају независног ревизора наведено да се односи на привредно друштво Р.у.М. а.д. М. и табеларно су приказани подаци везани за сачињавање извјештаја (капитал, резерве, пореске обавезе, зараде по акцији, итд.), те је независни ревизор дао мишљене на овај извјештај „са резервом“; да је првотужени на дан 28.06.2018. године, власник 26556383 редовних акција локалне ознаке ...; да је на веб сајту Комисије за ХОВ – Централни регистар подаци о емитенту Р.у. а.д. М. од 31.01.2019. године, наведено да друготужени има учешће од 75,651467%, а првотужени има учешће од 13,050646% (идентично на сајту од 07.11.2019. године), те остали поближе наведени у испису; да је вјештак финансијске струке Ч.С. у свом налазу од 08.01.2018.године, навео да је тржишна цијена акција Р.у.М. ознаке ... на дан 11.01.2014. године износила 0,1525 КМ и на дан 19.12.2014. године 0,2842 КМ, те да је књиговодствена вриједност акција на дан 11.01.2014. године износила 0,9496 КМ, а на дан 19.12.2014. године 0,9525 КМ.

На темељу тих чињеница, те цијенећи да ванпарнични суд није надлежан за поступање обзиром да су тужени одбили да закључе уговоре о откупу акција са тужитељима због чега исти имају право да у парничном поступку доказују постојање правног основа и да тиме није основан приговор друготуженог да није надлежан парнични суд, као и да није основан приговор помањкања активне легитимације на страни тужитеља В.Б. и М.Б., нити приговор недостатка пасивне легитимације, те

утврђујући да тужени, као повезана лица, у вријеме пресуђења укупно имају у власништву мање од 90% акција са правом гласа у основном капиталу емитента, првостепени суд је захтјев тужитеља одбио, позивом на одредбе члана 438. и 439. ЗДП.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је у свему прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, слиједом чега је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су правилне и законите.

Одредбом члана 439. став 1. ЗПД је прописано да акционар који стекне акције друштва које представљају најмање 90 % основног капитала друштва је дужан да на писани захтјев било ког од преосталих акционара друштва, у року од 30 дана по пријему захтјева, понуди акционару примјерену новчану накнаду за акције појединог мањинског акционара. Према томе, наведена законска одредба регулише принудну куповину акција, односно односи се на право мањинског акционара да принуди већинског акционара да купи његове акције под прописаним условима.

У конкретном случају, користећи се правом које је прописано наведеном законском одредбом, у вези са одредбом члана 438. став 3. истог закона, тужитељи су дана 10.12.2013. године поднијели писмени захтјев туженима за принудну куповину акција у основном капиталу друштва Р.у.М. а.д. М.

Према утврђењу нижестепених судова, у вријеме подношења захтјева за принудну куповину акција друготужени је имао 75,651467 % учешћа, а првотужени 16,274245% учешћа у капиталу друштва, односно оба тужена су, у вези са одредбом члана 438. став 3. ЗПД, имали преко 90 % учешћа у капиталу друштва.

Међутим, према даљем утврђењу нижестепених судова, првотужени је у међувремену отуђио дио акција, тако да у вријеме доношења првостепене пресуде (према подацима на дан 31.01.2019. и 07.11.2019. године) друготужени има учешће од 75,651467%, првотужени има учешће од 13,050646% у капиталу друштва.

Нижестепени судови, супротно ревизионим наводима, су правилно испуњености законских услова за наметање принудне куповине акција цијенили у моменту доношења првостепене пресуде. Наведено код тога да у моменту подношења захтјева за принудну куповину акција, јесте постојала законска обавеза тужених да откупе акције тужитеља, као мањинских акционара, али истовремено одредбама ЗПД није била прописана забрана већинском акционару да отуђи дио својих акција. Иако су, дакле, тужени усљед отуђења дијела акција од стране првотуженог избјегли обавезу принудне куповине акција мањинских акционара, та чињеница не може измијенити обавезу суда да испуњење законских услова за налагање чинидбе цијени у вријеме пресуђења.

Према томе, нижестепеним пресудама захтјев тужитеља је правилно одбијен, јер у вријеме пресуђења нису били испуњени законски услови из одредбе члана 439. ЗПД.

Поред тога, с обзиром на утврђење да је у моменту подношења захтјева постојала законска обавеза тужених да откупе акције тужитеља, тужитељи би, у смислу одредбе члана 183. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04), имали право

на накнаду штете која је за њих евентуално настала усљед тога што тужени нису испунили своју законску обавезу куповине њихових акција. Међутим, тужитељи у овој парници у чињеничним наводима и не тврде да су усљед наведеног претрпјели штету (падом вриједности акција и др.), нити су у том правцу изводили доказе пред првостепеним судом, па тиме нема услова да се новчаном дијелу захтјева тужитеља удовољи ни из основа накнаде штете.

Сагласно изложеном, изјављена ревизија је одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13).

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић